

Już Umieć

Pieniądze i zakupy — moduł finansowy

Moduł ekonomiczno-finansowy nowej podstawy: potrzeby a zachcianki, oszczędzanie na cel, tygodniowy budżet, chwytły reklamowe i liczenie ceny za sztukę.

Spis treści

1. Potrzeba czy zachcianka? — klasa 1-2	3
2. Potrzeba czy zachcianka? — klasa 3-4	4
3. Skarbonka — plan oszczędzania	6
4. Jak reklama nas namawia	8
5. Mój tygodniowy budżet	10
6. Co się bardziej opłaca?	11

Potrzeba czy zachcianka? — klasa 1-2

Potrzeba czy zachcianka?

Potrzeba to coś, bez czego trudno żyć, uczyć się albo być zdrowym. **Zachcianka** to coś, co sprawia przyjemność, ale można się bez tego obejść. Zachcianka nie jest niczym złym — po prostu warto wiedzieć, co jest czym, zanim wydamy pieniądze.

co to jest	potrzeba	zachcianka
bilet do kina	☐	☐
leki, gdy jesteś chory	☐	☐
nowy telefon, gdy stary działa	☐	☐
naklejki	☐	☐
trzecia bluza w tym miesiącu	☐	☐
chleb	☐	☐
lody na deser	☐	☐
mieszkanie	☐	☐
buty na zmianę do szkoły	☐	☐
mydło	☐	☐

Porozmawiaj z dorosłym: czy zdarzyło się, że coś wydawało ci się potrzebą, a po tygodniu okazało się zachcianką?

Potrzeba czy zachcianka? — klasa 3-4

Potrzeba czy zachcianka?

Potrzeba to coś, bez czego trudno żyć, uczyć się albo być zdrowym. **Zachcianka** to coś, co sprawia przyjemność, ale można się bez tego obejść. Zachcianka nie jest niczym złym — po prostu warto wiedzieć, co jest czym, zanim wydamy pieniądze.

co to jest	potrzeba	zachcianka
trzecia bluza w tym miesiącu	☐	☐
leki, gdy jesteś chory	☐	☐
ciepła kurtka zimą	☐	☐
buty na zmianę do szkoły	☐	☐
gra na telefon	☐	☐
plecak szkolny	☐	☐
pasta do zębów	☐	☐
lody na deser	☐	☐
woda do picia	☐	☐
kolorowy brelok	☐	☐
naklejki	☐	☐
nowy telefon, gdy stary działa	☐	☐
chipsy	☐	☐
zeszyt do matematyki	☐	☐

To samo, a raz tak, raz inaczej

Czasem ta sama rzecz bywa potrzebą albo zachcianką — zależy od sytuacji. Przeczytaj i wpisz, co to jest w każdym przypadku.

rower

A. Ania mieszka 4 km od szkoły i nie ma autobusu. Rower to jej jedyny sposób, żeby dojechać na lekcje.

B. Kuba ma sprawny rower, ale chce drugi, bo kolega ma nowszy model.
.....

buty sportowe

A. Stare buty Oli pękły i przemakają, a w szkole są zajęcia na sali.
.....

B. Ola ma dwie dobre pary, ale chce trzecią w innym kolorze.

telefon

A. Rodzice pracują do wieczora i chcą mieć kontakt z dzieckiem w drodze ze szkoły.

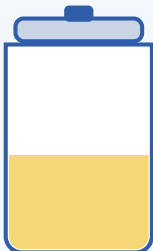
B. Telefon działa dobrze, ale wyszedł nowszy model.

Porozmawiaj z dorosłym: czy zdarzyło się, że coś wydawało ci się potrzebą, a po tygodniu okazało się zachcianką?

Skarbonka — plan oszczędzania

Skarbonka — plan oszczędzania

Oszczędzanie to odkładanie po trochu przez dłuższy czas. Żeby wiedzieć, ile to potrwa, wystarczy podzielić cenę przez to, co odkładasz co tydzień.

Przykład. Piłka kosztuje 39,00 zł. Odkładasz 3,00 zł w tygodniu.
 $3900 \text{ gr} : 300 \text{ gr} = 13 \rightarrow$ potrzebujesz **13 tygodni**.

Ile tygodni?

<p>1. Chcesz kupić: klocki za 45,00 zł.
Odkładasz 5,00 zł w tygodniu. Ile tygodni musisz zbierać?
.....</p>	<p>3. Chcesz kupić: gra planszowa za 60,00 zł.
Odkładasz 5,00 zł w tygodniu. Ile tygodni musisz zbierać?
.....</p>	<p>4. Chcesz kupić: plecak na wycieczkę za 80,00 zł.
Odkładasz 10,00 zł w tygodniu. Ile tygodni musisz zbierać?
.....</p>
<p>2. Chcesz kupić: książka za 24,00 zł.
Odkładasz 4,00 zł w tygodniu. Ile tygodni musisz zbierać?
.....</p>		

Mój własny cel

Na co chcę zbierać:

Ile to kosztuje: Ile odkładam w tygodniu:

Ile tygodni potrzebuję:

Zamaluj jedno pole za każdą wpłatę:

Jak reklama nas namawia

Jak reklama nas namawia

Reklama nie mówi wprost „kup to”. Używa sposobów, które mają sprawić, że sami tego zechcemy. Kiedy je znasz, łatwiej zdecydować samodzielnie.

- **Wszyscy to mają** — Reklama sugeruje, że każdy już to kupił i tylko ty jeszcze nie.
- **Tylko dziś** — Popędza, żebyś nie zdążył się zastanowić.
- **Coś za darmo** — Dorzuca drobiazg, żeby całość wydawała się okazją.
- **Będiesz jak bohater** — Obiecuje, że po zakupie staniesz się kimś lepszym albo silniejszym.
- **Znana postać zachwala** — Pokazuje kogoś lubianego, żeby produkt też się polubiło.
- **Wesołe kolory i muzyka** — Dobry nastrój z reklamy ma się przenieść na produkt.

Rozpoznaj chwyt

Przeczytaj zdanie z reklamy i wpisz, który to chwyt z listy powyżej.

„Cała klasa już to ma!”

Jaki to chwyt?

„Ostatnia szansa! Tylko do jutra!”

Jaki to chwyt?

„Kup dwa, a naklejkę dostaniesz gratis!”

Jaki to chwyt?

„Z tym plecakiem poczujesz się jak podróżnik!”

Jaki to chwyt?

„Mój ulubiony napój!” — mówi znany sportowiec.

Jaki to chwyt?

Skoczna piosenka, roześmiane dzieci, jaskrawe barwy.

Jaki to chwyt?

Zanim kupię — trzy pytania

Wypisz, co odpowiadasz sobie przed zakupem:

1. Czy to potrzeba, czy zachcianka?
2. Czy będę tego używać za miesiąc?
3. Czy mam na to pieniądze?

Mój tygodniowy budżet

Mój tygodniowy budżet

Budżet to plan: ile mam i na co to wydam. Najważniejsza zasada jest jedna — **suma wydatków nie może być większa niż to, co masz**.

Mam w tym tygodniu:

na co wydam	ile
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
ODKŁADAM do skarbonki	
RAZEM	

Sprawdź: czy RAZEM nie jest większe niż to, co masz?

Jeśli wyszło za dużo — wykreśl jedną rzecz i policz jeszcze raz. Właśnie na tym polega planowanie.

Co się bardziej opłaca?

Co się bardziej opłaca?

Napis „większe opakowanie” albo „promocja” nie zawsze znaczy taniej. Żeby to sprawdzić, liczymy **cenę jednej sztuki**: dzielimy cenę przez liczbę sztuk.

Przykład. 4 soczki za 8,00 zł → $8,00 \text{ zł} : 4 = 2,00 \text{ zł}$, czyli 2,00 zł za sztukę.

1. zeszyty

A: 3 szt. za 9,00 zł ·

B: 5 szt. za 16,00 zł

Ile kosztuje jedna

sztuka? A: B:

..... Co się

bardziej opłaca?

.....

3. naklejki

A: 10 szt. za 5,00 zł ·

B: 25 szt. za 10,00 zł

Ile kosztuje jedna

sztuka? A: B:

..... Co się

bardziej opłaca?

.....

2. gumki

A: 2 szt. za 3,00 zł ·

B: 5 szt. za 8,00 zł

Ile kosztuje jedna

sztuka? A: B:

..... Co się

bardziej opłaca?

.....

4. soczki

A: 4 szt. za 7,20 zł ·

B: 6 szt. za 11,40 zł

Ile kosztuje jedna

sztuka? A: B:

..... Co się

bardziej opłaca?

.....

Uwaga: taniej za sztukę opłaca się tylko wtedy, gdy naprawdę zużyjesz wszystko. 25 naklejek taniej za sztukę to nadal wydatek większy niż 10.

Karta odpowiedzi

Rozwiązania do kart z tego pakietu.

Potrzeba czy zachcianka? — klasa 1-2 — odpowiedzi

Potrzeba czy zachcianka? — odpowiedzi

Potrzeba to coś, bez czego trudno żyć, uczyć się albo być zdrowym. **Zachcianka** to coś, co sprawia przyjemność, ale można się bez tego obejść. Zachcianka nie jest niczym złym — po prostu warto wiedzieć, co jest czym, zanim wydamy pieniądze.

bilet do kina	zachcianka	rozrywka
leki, gdy jesteś chory	potrzeba	pomagają wyzdrowieć
nowy telefon, gdy stary działa	zachcianka	stary spełnia swoje zadanie
naklejki	zachcianka	przyjemność, nie konieczność
trzecia bluza w tym miesiącu	zachcianka	jedną bluzę już masz — ta jest dodatkiem
chleb	potrzeba	jedzenie jest konieczne, żeby żyć i mieć siłę
lody na deser	zachcianka	smaczne, ale można bez nich żyć
mieszkanie	potrzeba	miejsce do spania i schronienia
buty na zmianę do szkoły	potrzeba	są wymagane w szkole
mydło	potrzeba	higiena chroni przed chorobami

Potrzeba czy zachcianka? — klasa 3-4 — odpowiedzi

Potrzeba czy zachcianka? — odpowiedzi

Potrzeba to coś, bez czego trudno żyć, uczyć się albo być zdrowym. **Zachcianka** to coś, co sprawia przyjemność, ale można się bez tego obejść. Zachcianka nie jest niczym złym — po prostu warto wiedzieć, co jest czym, zanim wydamy pieniądze.

trzecia bluza w tym miesiącu	zachcianka	jedną bluzę już masz — ta jest dodatkiem
leki, gdy jesteś chory	potrzeba	pomagają wyzdrowieć
ciepła kurtka zimą	potrzeba	chroni przed zimnem i chorobą
buty na zmianę do szkoły	potrzeba	są wymagane w szkole
gra na telefon	zachcianka	rozrywka, nie potrzeba
plecak szkolny	potrzeba	trzeba w czymś nosić książki
pasta do zębów	potrzeba	dbanie o zdrowie zębów
lody na deser	zachcianka	smaczne, ale można bez nich żyć
woda do picia	potrzeba	bez wody organizm nie działa
kolorowy brelok	zachcianka	ozdoba
naklejki	zachcianka	przyjemność, nie konieczność
nowy telefon, gdy stary działa	zachcianka	stary spełnia swoje zadanie
chipsy	zachcianka	przekąska, nie posiłek
zeszyt do matematyki	potrzeba	potrzebny do nauki

To samo, a raz tak, raz inaczej — odpowiedzi

rower — sytuacja A	potrzeba
rower — sytuacja B	zachcianka
buty sportowe — sytuacja A	potrzeba
buty sportowe — sytuacja B	zachcianka

telefon — sytuacja A

telefon — sytuacja B

potrzeba

zachcianka

Skarbonka — plan oszczędzania — odpowiedzi

Ile tygodni? — odpowiedzi

1. klocki za 45,00 zł ,
odkładasz 5,00 zł
tygodniowo → 9
tygodni	3. gra planszowa za
60,00 zł , odkładasz
5,00 zł tygodniowo →
12 tygodni	4. plecak na wycieczkę
za 80,00 zł ,
odkładasz 10,00 zł
tygodniowo → 8
tygodni
2. książka za 24,00 zł ,
odkładasz 4,00 zł
tygodniowo → 6
tygodni		

Jeśli dzielenie nie wychodzi równo, zaokrąglamy **w górę** — w ostatnim tygodniu zbiera się trochę więcej niż potrzeba.

Jak reklama nas namawia — odpowiedzi

Jak reklama nas namawia — odpowiedzi

1. „Cała klasa już to ma!”	Wszyscy to mają
2. „Ostatnia szansa! Tylko do jutra!”	Tylko dziś
3. „Kup dwa, a naklejkę dostaniesz gratis!”	Coś za darmo
4. „Z tym plecakiem poczujesz się jak podróżnik!”	Będziesz jak bohater
5. „Mój ulubiony napój!” — mówi znany sportowiec.	Znana postać zachwala
6. Skoczna piosenka, roześmiane dzieci, jaskrawe barwy.	Wesołe kolory i muzyka

Żaden z tych chwytów nie jest sam w sobie kłamstwem. Chodzi o to, żeby dziecko je zauważało i mimo wszystko decydowało samo.

Mój tygodniowy budżet — odpowiedzi

Mój tygodniowy budżet — wskazówki

Tu nie ma jednej dobrej odpowiedzi — każde dziecko rozplanuje inaczej. Sprawdź trzy rzeczy:

1. Czy suma wszystkich wydatków i odłożonej kwoty **nie przekracza** tego, co dziecko ma?
2. Czy została odłożona **choć najmniejsza kwota**? Nawet 1 zł uczy nawyku.
3. Czy dziecko potrafi **uzasadnić** swoje wybory? To ważniejsze niż same liczby.

Jeśli suma wyszła większa niż 5,00 zł, poproś o wykreślenie jednej pozycji — to najlepsza część tego ćwiczenia.

Co się bardziej opłaca? — odpowiedzi

Co się bardziej opłaca? — odpowiedzi

- 1. zeszyty:** A $\rightarrow 900 \text{ gr} : 3 = \mathbf{300 \text{ gr}}$ za sztukę,
B $\rightarrow 1600 \text{ gr} : 5 = \mathbf{320 \text{ gr}}$ za sztukę $\rightarrow$
korzystniejsza: **A**
- 2. gumki:** A $\rightarrow 300 \text{ gr} : 2 = \mathbf{150 \text{ gr}}$ za sztukę, B
 $\rightarrow 800 \text{ gr} : 5 = \mathbf{160 \text{ gr}}$ za sztukę $\rightarrow$
korzystniejsza: **A**
- 3. naklejki:** A $\rightarrow 500 \text{ gr} : 10 = \mathbf{50 \text{ gr}}$ za sztukę,
B $\rightarrow 1000 \text{ gr} : 25 = \mathbf{40 \text{ gr}}$ za sztukę $\rightarrow$
korzystniejsza: **B**
- 4. soczki:** A $\rightarrow 720 \text{ gr} : 4 = \mathbf{180 \text{ gr}}$ za sztukę, B
 $\rightarrow 1140 \text{ gr} : 6 = \mathbf{190 \text{ gr}}$ za sztukę $\rightarrow$
korzystniejsza: **A**

Większe opakowanie nie zawsze jest tańsze w przeliczeniu na sztukę — dlatego warto policzyć.